



© Noor 92 Publications 2016

Den mer overlegne *tashahhod*

www.noor92publications.no

Det må ikke kopieres fra dette manuset i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengselsstraff.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الصلاة والسلام على رسول الله

Den mer overlegne *tashahhod*¹

Introduksjon

Dette er et utdrag av den norske oversettelsen av imam Māliks *al-Mowatta*’, boken om tidebønnen, del 13: *Tashahhod* i tidebønnen, *ḥadīth* 54.

I denne artikkelen skal det klargjøres at det ikke er flerguderi å sende fredbringende hilsen til profeten ﷺ ved å bruke andre person objektsform.

Å være forankret i denne trosoverbevisningen er essensielt for enhver troende. Vi skal se på en autentisk beretning og i lys av den fordype oss i *tashahhod*.

Beretningen

حَدَّثَنِي يَحْيَى، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ ابْنِ شَهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ الْقَارِيِّ، أَنَّهُ سَمِعَ
عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ، وَهُوَ عَلَى الْمَنْبَرِ يُعَلِّمُ النَّاسَ التَّشَهُدَ يَقُولُ قَوْلُوا التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ الزَّكَايَاتُ لِلَّهِ الطَّيِّبَاتُ
الصَّلَوَاتُ لِلَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Det berettes etter ‘Abd-or-Rahmān ibn ‘Abd-ol-Qārī, at han hørte ‘Omar ibn al-Khattāb² mens han stod på prekestolen³ og lærte folk *tashahhod*, si: «Frams: 'All aktelse er for Gud alene, alle handlinger som renser en, er for Gud alene, alle gode ord⁴ og all tilbedelse er for Gud alene. Fred og Guds nåde og velsignelser være med Dem, kjære profet!⁵ Fred være med oss og Guds rettskafne tjenere. Jeg bevitner at ingen er tilbedelsesverdig unntatt Gud, og jeg bevitner at Moḥammad er Hans tjener og sendebud.'»

Tolkningen

1) التَّشَهُد – vi kaller den det fordi den inneholder trosbekjennelsen. Ordet stammer fra

verbalsubstantivet «det å framsi trosbekjennelsen (تَشَهُدًا – *tashahhodan*)». Den overgår alle andre nevnelser og bønneformler, da den er komplett. Den innledes med at tilbederen erkjenner at all aktelse og tilbedelse er for Gud alene, og Han er alle gode handlingers mål. Man erklærer sin kjærlighet til profeten ﷺ ved å sende fredbringende hilsen. Tilbederen ber om at freden skal bre seg over ham, også ved den høye rangen som de rettskafne holder i Guds øyne. Etter det framsier man trosbekjennelsen.

Den er ikke ansett som obligatorisk, ifølge imam Mālik. Han anser den som *sonnah*. Men det finnes en beretning gjengitt etter ham, der han sa: «Den som lar være å resitere den, tidebønnen hans blir ugyldig.» Det viser til at det er obligatorisk, det gjør også følgende utsagn: «Når en av dere forretter tidebønnen, framsi ...» Noen blant Mālikī-lærde argumenterte for at det ikke viser til at det er obligatorisk. De sammenlignet den med befalingen vedrørende *tasbīh* i *sojōd* og *rokō*’, som er ansett som foretrukket.¹

¹ Moḥammad ibn ‘Abd-ol-Bāqī az-Zarqānī, *Sharḥ az-Zarqānī ‘alā Mowatta’ al-imām Mālik* (Kairo: Maktabah ath-thaqāfah ad-dīniyyah, 2003), 1:336.

Men det mer kjente standpunktet, ifølge Mālikī-lærde, er at *tashahhod* er *sonnah*.^{II}

2) Imam Mālik har valgt *tashahhod* gjengitt etter vår mester ‘Omar ibn al-Khaṭṭab رضي الله عنه. Det er fire kjente *tashahhod*, berettet etter følgende følgesvenner: ‘Omar, ‘Ā’ishah, Ibn ‘Abbās og Ibn Mas‘ūd رضي الله عنه.

Flere *ḥadīth*-eksperter, som at-Tirmizī, al-Bazzār, Ibn Ḥajar al-‘Asqalānī, aṭ-Ṭaḥāwī, aṭ-Ṭabarānī og al-Bayhaqī, har valgt å gi fortrinn til *tashahhod* gjengitt etter vår mester Ibn Mas‘ūd رضي الله عنه, og kalt den den mest autentiske med de sterkeste beretterne. Den er blitt gjengitt gjennom mer enn tjue måter av *ḥadīth*-overføringer.^{III}

3) المنبر – en prekestol i moskeen som imamen står på når han taler til fellesskapet. Denne prekestolen var opprinnelig formet som en trapp med tre trinn, men fikk i etterkant flere trinn.

4) Alle ord som man priser sin Herre med, eller de ordene som man sier om og til andre, og de tilfredsstillende Ham.

5) ... السّلام عليك أيها النّبيّ – «Fred være med Dem, kjære profet ...» er den mest autentiske frasen i *tashahhod*. Enkelte vil ha det til at det ikke er det etter Hans Nåde ﷺ bortgang, og støtter sin mening med følgende beretning: «(Vi pleide å framsi denne *tashahhod*) mens profeten levde, men da profeten gikk bort, pleide vi å si: 'Fred være med profeten!'"» Denne oversettelsen er vanlig blant dem, og de går så langt som til å kalle det *shirk* (flerguderi) hvis man ikke benytter tredje person objektsform. Det vil si at man ikke taler direkte til profeten ﷺ. Det eneste som kan sies, er at oversettelsen er svak og utvannet, for å få fram sin egen mening og mål. Enda oversettelsen burde ha vært som følger: «Da Hans Nåde ﷺ var blant oss, (framsa vi denne *tashahhod*), og da Hans Nåde ﷺ sjel ble tatt, fortsatte vi å framsi denne hilsenen (med å bruke andre person objektsform). Altså (hilste de) på profeten ﷺ (med å bruke andre person objektsform).»^{IV}

Hvordan kan man hevde at oversettelsen er feil? Fordi ordene «Altså, på profeten ﷺ ...» ikke tilhører vår mester Ibn Mas‘ūd رضي الله عنه, men faktisk tilhører de imam al-Bokhārī. Han sa det også kun for å presisere overfor folk som leser denne beretningen, at de må forstå at denne tradisjonen var vedvarende selv etter Hans Hellighets ﷺ bortgang. Det som også har hendt med tanke på andre som har gjengitt den ovennevnte beretningen, er at mange har ekskludert ordet «altså», derfor har denne beretningen fått en unødvendig oppmerksomhet. Man kan også stille følgende spørsmål til dem som sier at det ikke er tillatt å bruke den mest vanlige formen for *tashahhod* som alltid har blitt brukt av muslimene: «Hvis en ikke kan si det i og med at profeten ﷺ ikke er rett foran en, hvordan kunne følgesvennene som var i andre byer på den tiden, si det uten å bli stemplet som *moshrikōn* (flergudsdyrkere)?» Ingen reagerte på det heller av følgesvennene etter profetens ﷺ tid, men i dag går folk inn for å gjøre det til et stort problem. Se på beretningen vi diskuterer, ingen sa noe til vår mester ‘Omar رضي الله عنه. *Tashahhod*, som innebærer ordene «السّلام عليك أيها النّبيّ» eller «سلام عليك أيها النّبيّ», har blitt berettet etter følgende følgesvenner رضي الله عنهم: Abō Bakr, ‘Omar, Ibn Mas‘ūd, Abō Mōsā, Jābir ibn ‘Abdollāh,

^{II} Moḥammad Ashfāq-or-Raḥmān al-Kāndhlawī, *Kashf-ol-Moghaṭṭā ‘an wajhil-Mowaṭṭa’* (Karachi: Maktabah al-Boshra, 2011), 1:220.

^{III} Az-Zarqānī, *Sharḥ az-Zarqānī ‘alā Mowaṭṭa’ al-imām Mālik*, 1:339.

^{IV} Moḥammad ibn Ismā‘īl al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī: Bāb al-akhz bil-yadayn* (Beirut: Dār ṭauq an-najāh, 2001), 8:59#6265.

Ibn ‘Omar, Abō Sa‘īd al-Khodrī, Ibn ‘Abbās, ‘Ā’ishah, Salmān al-Fārisī, Mo‘āwiyyah, Ka‘b ibn ‘Ojrah og ‘Abdollaḥ ibn az-Zobayr. Alle disse beretningenes beretterkjeder har blitt erklært som autentiske eller gode. Slik kan vi se at denne *tashahhod* når graden *motawātir*.^V

Motawātir (مُتَوَاتِر) er den *ḥadīth* som er blitt berettet av en såpass stor gruppe at det er enighet om at de ikke er løgnere, verken med vilje eller ved glemsomhet.

Selv stormuftien i Saudi-Arabia ‘Abd-ol-‘Azīz ibn ‘Abdollaḥ ibn Bāz (d. 1999) mente at beretningen som bruker andre person objektsform, er den mer overlegne *tashahhod*.^{VI}

Konklusjon

Studien lærer oss at den mer overlegne *tashahhod* er den som innebærer setningen som viser til at man framsier fredshilsenen i *tashahhod* med å bruke andre person objektsform – direkte tiltale.

Det er tydelig at dette var praksisen til følgesvennene ﷺ selv etter Hans Hellighets ﷺ bortgang. Det gjør at denne handlingen ansees som autentisk og å følge den er å følge følgesvennene ﷺ.

Hovedpunktet som ikke kan framheves nok, er at det ikke er flerguderi (*shirk*) å bruke andre person objektsform når man sender fredshilsen til vår elskede mester Moḥammad ﷺ.

Litteraturliste

Al-Bokhārī, Moḥammad ibn Ismā‘īl. *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*. 9 bd. Beirut: Dār ṭauq an-najāh, 2001.

Al-Kāndhlawī, Moḥammad Ashfāq-or-Raḥmān. *Kashf-ol-Moghaṭṭā ‘an wajhil-Mowaṭṭa’*. 4 bd. Karachi: Maktabah al-Boshra, 2011.

Az-Zarqānī, Moḥammad ibn ‘Abd-ol-Bāqī. *Sharḥ az-Zarqānī ‘alā Mowaṭṭa’ al-imām Mālik*. 4 bd. Kairo: Maktabah ath-thaqāfah ad-dīniyyah, 2003.

Dār al-iftā’ al-miṣriyyah. «*Hokm qaul al-moṣallī: «as-salām ‘aleyka ayyo han-nabī» fit-tashahhod*». www.dar-alifta.org. <http://www.dar-alifta.org/AR/ViewFatwa.aspx?ID=3857&LangID=1> (oppsøkt 11.06.2016).

Ibn Bāz, ‘Abd-ol-‘Azīz ibn ‘Abdollaḥ. «*Ṣifāt-os-salām ‘alan-nabī fit-tashahhod*». www.binbaz.org.sa. <http://www.binbaz.org.sa/mat/15008> (oppsøkt 11.06.2016).

^V Dār al-iftā’ al-miṣriyyah, «*Hokm qaul al-moṣallī: «as-salām ‘aleyka ayyo han-nabī» fit-tashahhod*», www.dar-alifta.org, <http://www.dar-alifta.org/AR/ViewFatwa.aspx?ID=3857&LangID=1> (oppsøkt 11.06.2016).

^{VI} ‘Abd-ol-‘Azīz ibn ‘Abdollaḥ ibn Bāz, «*Ṣifāt-os-salām ‘alan-nabī fit-tashahhod*», www.binbaz.org.sa, <http://www.binbaz.org.sa/mat/15008> (oppsøkt 11.06.2016).